

אשרי האיש

החסידות בדרך רבוה"ק זיע"א

בעזרת ה' נעשה ונצליח

יום ו' ערש"ק י"ח כסליו תשפ"ד

פרשת וישלח

גליון תרי"ט

שנה י"ג

מפי ספרים וסופרים

ויירא יעקב מאד ויצר לו (ל"ב ח')

הכוכבים גילו לי כי סכנה גדולה מרחפת על ראשי, אולם צר לי מאד להודיעך כי על ידי הכוכבים נודע לי שיום מותי יהיה שלושה ימים לפני יום מותו של המלך, ולא על עצמי אני דואג אלא על אדוני המלך, כי קרב קצו וקץ הממלכה האדירה. וישתומם המלך למשמע אזניו כי דברי החוזה הטילו עליו אימה ופחד, ויירא לנגוע בו, ואז הוציא לאור משפטו ויצא זכאי לפני המלך, ואדרבה, המלך שם משמר ללוות את היועץ בכל אשר ילך, כי האמין שדברי חזונו יבואו באחרית הימים. ועל זה נאמר בקהלת "החכמה תחיה בעליה".

והנמשל: הנה ידועים דברי חכמינו (סוטה י"ג) שרביקה נתנבאה שיעקב ועשו ימותו ביום אחד, כמו שנאמר "למה אשכל גם שניכם יום אחד", ואף על פי שמיתתן לא היתה ביום אחד ממש, מכל מקום נקברו ביום אחד, שכאשר ערער עשו על קבורת יעקב במערת המכפלה, נטל חושים בן דן מקל והכה בראשו של עשו, ובא יהודה והשלים הריגתו של עשו, כמו שכתוב "ידך בעורף אויביך", נמצא שדברי רביקה למה אשכל גם שניכם יום אחד נאמרו ברוח הקדש, ולכן ויירא יעקב שמא יהרג ויצר לו שמא יהרוג ואז ימות גם הוא כאחיו, לכן נבואתה של רביקה.

(כשם מרן הראשון הגר"ע יוסף זיע"א)

פירש"י, ויירא שמא יהרג, ויצר לו אם יהרוג הוא את אחרים. לכאורה יש להבין למה היה חושש פן יהרוג את עשו והלא בדין הוא שיהרגו וכמו שאמרו רבותינו (ברכות ס"ב) הבא להרגך השכם להרגו. ואפשר לפרש על פי משל: מעשה שהיה במלך צרפת שהיה לו יועץ חכם חרשים חוזה בכוכבים ובקי באצטגנינות, והיה מגיד לו תמיד נסתרות ועתידות. והמלך היה מאמין בו מאד לדוב חכמתו ויעשיריהו ויכבדהו. והנה יום אחד נהפך לב המלך עליו, על ידי הולכי רכיל שדיברו לשון הרע על היועץ מרוב קנאתם בו, שכאלו קשר היועץ קשר עם אויבי המלך להדיחו ממלכותו. ותיכף גזר אומר להביא לפניו את היועץ, ועלה בדעתו להכנס עמו בדברים טרם יהרגו בדין מורד במלכות.

והנה כאשר הובא החוזה בכוכבים לפני המלך, פנה המלך בשאלה האם יש בידך לחזות מה צפוי לך בעתות כאלה, ויאמר החוזה יש ויש. אמר לו המלך אם כן הגידת נא לי יום מותך. ויבהל החוזה מאד שהרגיש כי רעה נגד פניו, ויתבונן לחשוב במשטר הכוכבים בלוחות שלפניו, ויעש כן בחכמה למראה עיני המלך, כאילו הוא רואה במשטר הכוכבים והמזלות, ואחר איזה רגעים השתנו פניו והנה אימה חשכה גדולה נופלת עליו, ויאמר למלך אדוני המלך

אמרות טהורות

אמרות קודש מרבותינו הק' מאלכסנדר

אפילו מדברים גשמיים נבראים מלאכים ממש

וישלח יעקב מלאכים (ל"ג, ד'). מפרש"י ז"ל: מלאכים ממש. וזה פירוש הכ', שמכל מעשיו של יעקב אע"ה אפילו מהדברים הגשמיים נבראו מלאכים ממש. וזה העניין 'עם לבן גרתי' (עין רש"י ל"ב, ה'), כלומר שכל החיים שלי הוא עניין חשוב רם ונעלה שהכל בקדושה ובטהרה ודברים עליונים שנבראים מהם מלאכים ממש, וגם רמז בתיבת מלאכים, 'מלאך' אותיות 'מאכל', אותיות דדין כאותיות דדין, להורות שאף מדברים גשמיים כמו אכילה נברא מלאך, כי הכל היה בקדושה ובטהרה. (עקידת יצחק)

יחוד השי"ת מכניע שרו של עשיו

וישלח יעקב מלאכים לפניו אל עשיו אחיו (ל"ב, ד'). מפרש"י ז"ל: מלאכים ממש.

ולכאורה יש להבין מדוע הוצרך יעקב לשלוח מלאכים ממש? וזה העניין ששלח לו מלאכים ממש כדי להודיע לו שאם לא היה מיוחד יחוד השי"ת ח"ו, לא היה באפשרותו לשלוח מלאכים ממש, דהעיקר הוא שידוע שהכל מכח הקב"ה, וכיוון דהקב"ה מסכים לשלוח אותו לכן יש לו האפשרות לשלוח דהעבד מתבטל לרבו. לזאת עשו היה ירא ממנו, דיחוד השי"ת מכניע שרו של עשיו. (אמונת משה)

"ורב חסד ואמת"

קטנתי מכל החסדים ומכל האמת (ל"ב, י"א)

פירש"י כב"ק מרן אדמו"ר הרבי מלובלין זצוקללה"ה זי"ע שזהו שאמר יעקב 'קטנתי מכל החסדים ומכל האמת', פי' אפשר לי להיות קטן ושפל בעיני 'מכל החסדים ומכל האמת', כי אני משיג שאתה מודריך אותי בדרך אמת והחסדים, וממילא איני צריך לשום חטא ולשום צער ח"ו, ע"כ אני מתפלל "הצילני נא וגו'". (כ"ק מרן אדמו"ר שליט"א)

וישלח יעקב מלאכים (ל"ב, ד'). מפרש"י ז"ל: מלאכים ממש. מלאכים ממש - לעשות טובה לישראל מותר להשתמש אפילו עם מלאכים ממש.

(קול שמחה)

"כל זמן שישראל לבושים במלבוש המיוחד להם ולא לובשים

מלבוש נכרי, הם דבר הניכר"

הצילני נא מיד אחי מיד עשו (ל"ב, י"ד)

פירוש ע"ד הכתוב (תהילים ק"ו, ל"ה) ויתערבו בגויים וילמדו מעשיהם, דכל זמן שישראל לבושים במלבוש המיוחד להם ולא לובשים מלבוש נכרי, והם ניכרים ומצוינים, הם דבר הניכר, ואין להם ביטול לעולם, משא"כ אם מתחברים עמהם ומתדמים להם יוצאים מאז מכלל בריה ובטלים לגביהם. וכן הוא הפירוש 'הצילני נא מיד אחי מיד עשו', שבזמן שרוצה להתחבר אתי ולהיות לי בבחי' אח, כי אז ח"ו אתבטל נגדו, ע"כ הצילני מידו (א"ה: ולכן י"ל למה כתוב בפסוק פעמיים מיד, קודם כל כתוב 'מיד אחי' ואח"כ כתוב 'מיד עשו', שאם רצה להתחבר אתי ולהיות לי בבחי' אח אז הצילני מידו, וגם כי 'מיד עשו' שזה מיד רשע שרוצה שאני אתחבר עמו, וע"כ הצילני מידו). (מאורן של ישראל, ומצוין בספח"ק שריבנו זי"ע בכה כשאמר מילים אלו)

אפילו בשעת צרה זה עיקר הביטחון

עד גשתו עד אחיו (ל"ג, ג'). לכאורה היה הפסוק צריך לומר עד גשתו אל אחיו? אלא, זה מרמז הכתוב שבמדת בטחון נגש אל אחיו, וכדרך שכתוב 'בטחו בה' עדי עד' (ישעי' כ"ו, ד') שאפילו בשעת צרה אז זה עיקר הביטחון. (ישמח ישראל, ועיי"ש בהרחבה)

"ורב חסד ואמת"

קטנתי מכל החסדים ומכל האמת.

לכאורה קשה מה ענין אמת אצל חסדים? אלא י"ל שאמר יען שקטנתי, מכל האמת כלומר שקטן אני במידת האמת ואינני כדאי לכל החסדים, וכל חסדו יתברך שמו עמדי הוא רק לאשר הפץ חסד הוא ומתחסד עם בריותיו, ובשפלותי זכר לי חסדו. וע"ז אמר הצילני נא לאשר גם עתה רק רחמך וחסדיך יסובבוני, לכן ארחיב נפשי לבקש גם להבא הצילני נא וכמו שאמר הספורנו (תהילים כ"ג) עז"פ ה' רועי לא אחסר היינו ברחמים ולא בזכותי, יח"ר שלא אחסר להבא כי גם עד עתה היה מצד הרחמים. (תפארת שמואל)

באהלי צדיקים

צדיקים מבטלים גזירות

ויקרא לו קל אלוקי יעקב (ל"ג, ב')

הז"ל דרשו שמנין שהקב"ה קרא ליעקב קל, שנאמר ויקרא לו ליעקב א-ל, ומי קראו א-ל, אלוקי ישראל. והענין יבואר, שלא תאמר ח"ו זה שיעקב נקרא א-ל לעבוד לו חלילה לומר כן, ויבואר למה נאמר כאן דווקא אלוקי ישראל, ולמה דווקא שם זה, כי א-ל הוא לשון תקיף ובעל היכולת, והנה ידוע צדיק מושל ביראת אלוקים מי מושל בי צדיק, נמצא, כביכול הצדיק מושל על גזירותיו של הקב"ה לבטל הגזירה רעה לטובה, ובעצתו זה הוא הרצון העליון לאהבת ישראל שהצדיק יבטל הגזירה רעה לטובה.

וזוהו "מי קראו ליעקב א-ל" - שיהא בידו היכולת לבטל הגזר למעלה לטובת ישראל? אלוקי ישראל הרוצה בטובתן של ישראל ואין חפץ ברעתם רק להשפיע להם כל הטוב.

ובאופן אחר נ"ל, "ומי קראו אלוקי ישראל" כלומר, כשהקב"ה גוזר הצדיק מבטלה, אבל כשהצדיק א' גוזר אין צדיק חבירו יכול לבטלה, שכך מחשבתו, ודבורו עושה פעולה כמו מחשבתו ודבורו של צדיק שני, אפס כשהקב"ה גוזר גזירה לבדו בלי רצון הצדיק, יכול לבטלה, וזה מי קראו א-ל - אלוקי ישראל - כלומר גזירות אלוקי ישראל ולא של צדיק אחר.

לע"נ הרה"ח ר' יצחק
בר הרה"ח ר' משה אריה זצ"ל
נלב"ע ר' סיון תשע"ד

מרגניתא דיצחק פנינים בסדר פסוקי פרשת השבוע

משרה עליו הדינים היוצאים בעת מנחה, ולזה אליהו ג"כ עשה נקמה בנביאי הבעל בזמן ההוא (עיי' גמ' ברכות ו:), וזה היה ג"כ כוונת יעקב במנחתו להשרות הדינים על עשו ולבטל יוכל לעשות לו רע, ולא זה בלבד היה כוונתו כי אם גם שמנחה היא אותיות מנוחה והיא אותיות מחנה שיהיו מחנות וכתות מלאכים מסייעים אותו להצילו מיד עשו אחיו ויהיו לו מנוחה ממנו, וזהו ויקח מן הבא בידו מנחה פ' מכל מה שבידו פ' בכחו ורשותו לרמוז במנחה את הכל כיון בה ובזה הצליח נגדו, וק"ל. (נעים אלימלך)

על כן לא יאכלו בני ישראל את גיד הנשה.. את ר"ת תשעה באב רמז שלא יאכלו בני ישראל בתשעה באב, והוא צולע על ירכו רמז לגלות. וזרח לו השמש וגו', פירש"י לרפאותו מהרה לזרוח בשבילו, פירוש תיכף היה רפואה ליעקב בהתנוצצות השמש קודם עת צאתה רמז שקודם שיבוא הגואל במהרה בימינו יתפאו כל נפשות ישראל במהרה בימינו אמן. (אורח ישראל)

קטנתי מכל החסדים וגו', נראה לבאר עפ"י דברי התנחומא ז"ל: פגעה בו כת ראשונה נפלו עליו הכוהו ושברוהו, אמר להם הניחוני שאני בן בנו של אברהם, הוסיפו להכותו, אמר להם הניחוני שאני בנו של יצחק, הוסיפו להכותו, ע"כ. ולכאורה למה הוסיפו עוד להכותו בשביל זה, אך הטעם אחרי שהיו לו אבות קדושים א"כ הקושיא עליו חזקה יותר למה הרשיע כ"כ, דכן הוא האמת שכל אדם נשפט לפי המקום ולפי הזמן וכמ"ש הרמב"ם ז"ל בהלכות תשובה פ"ק, וזה שאמר יעקב אבינו ע"ה קטנתי וגו' רצונו לומר אחר שיש לו כ"כ חסדים ואמת א"כ הוקטנו מעשיו בעיניו לומר שלא עשה כלום. (שם משמואל)

אא"ז מו"ר זצלה"ה הגיד בשם הרבי מלובלין ה' קטונתי מכל החסדים שגם זה שקטן בעיניו ג"כ מחסדי השי"ת, ויש לומר עוד שע"י החסדים שעשה עמו השי"ת הכיר כי קטן הוא, כי כן הוא שעל ידי גודל חסדיו ית' שרואה האדם עי"ז מביין קטנתו. (שפת אמת ומצוין זאת בספר זאת זכרון)

קטונתי מכל החסדים וגו', הנה ע"י מצות הצדקה והחסד יזכה האדם להיות ענו ושפל רוח בפני כל אדם, וזהו קטונתי מכל החסדים פ"י מה שהביאני למדת השפלות "מכל החסדים" ע"י הצדקה והחסד. (מאמר מרדכי)

וישלח יעקב מלאכים. מפרש"י ז"ל מלאכים ממש. בשם הרה"ק ר' בונים מפרשיסחא ז"ע, כי לעשות טובה לישראל מותרים לשמש אפילו עם מלאכים ממש.

וישלח יעקב מלאכים לפניו אל עשו אחיו (ל, ד). מהרה"ק ר' לייב שרה"ס ז"ע, כי ידוע דאם מידת הדין עדיין בכח יכולין בקל להמתיקו, משא"כ כשיוצא בפועל דאז צריך להסג"א מקום אחר לשלוט בו, וכשראה יעקב מידת הדין מתוחה בפועל נתן לו מקח ושלחם לעשו. (שפתי צדיקים)

וישלח יעקב מלאכים לפניו, שילכו מאתו, כי אין צריך לעזרתם, כי השם ב"ה יוכל לעזור בלי מלאכים בלי סיבה. (אמת ואמונה, קאצק)

"ויאמר לו אלוקים שמך יעקב וגו'." בגמ' אמרין כל הקורא לאברהם אברם עובר בעשה אלא מעתה הקורא לישראל יעקב ה"ג שאני התם דאהרריה קרא וקשה, "ומה באמת אהררי" קרא.

וי"ל שזה מרמז על הצדיק העובד ה' שצריך לראות בחי' יעקב ועונה ולדעת כי הוא אין ואפס. אמנם לפעמים צריך הצדיק להתחזק ולעמוד על עמדו לעורר רחמי המלכים והשרים (ירחם ה') לבטל גזירות מעל אחינו בני ישראל, ולסתום פ' המקטרג וכמ"ש בזוה"ק בעלמא, וכמו ששמענו בדרך זה ממורנו החסיד הצדיק מ"א ז"ל ולא שהתנשאו רוחם בזה באמת רק היה מרוממים ומנשאים א"ע להמתיק הדינים ולעמוד כתרם נגדם. וזה שאמר הכתוב הגם ששמך יעקב כנ"ל מ"מ לא יקרא שמך יעקב כלומר לא לעולם כי אם לפעמים ישראל יהיה שמך ותתנשא בדרך כי שרת עם אלוקים ואנשים ותוכל. (עבודת ישראל)

"ויאמר יעקב אל שמעון ואל לוי עכרתם אותי..." נשאלת השאלה: מדוע באמת רימו בני יעקב את חמור ואנשי עירו?! השיב הרב הקדוש רבי בעריש מביאלא זצ"ל: שבאמת לא הייתה זו רמאות, כיוון שבדרך כלל מי שהוא איש בער וכל כולו בחומריות ובענייני העולם הזה - נדמה לו תמיד כאילו הוא מוכן לכל דבר שבקדושה וקרוב אליה, אך ברגע שחוזר בתשובה - נזדכך ונפשט מהחומריות רק אז הוא רואה איך שהוא רחוק ממנה... משל למה הדבר דומה: איש כפרי ומגושם ישמח כאשר יוצע לו לבוא להיכל המלך - הוא לא מביין את המשמעות ובטוח כי זו תהיה עבודו חוויה - ואין הוא מתייחס למפגש בכובד ראש הראוי... אבל מי שמלומד ביותר ושר גדול, ירא לבא לעמוד בהיכל המלך כי כאשר לא יהיה נזהר כחוט השערה יחייב ראשו למלך.

כן הוא הנמשל: בתחילה נדמה לאנשי שכס שמוכנים המה לבת יעקב וראויים אליה, לכן בני יעקב ציוו להם להימול כדי שיוזכרו ויראו שהם רחוקים מזה. אלא שעדיין חשבו אנשי שכס כאותו כפרי שהם מתאימים לבת יעקב. כשהמהלך הזה לא הועיל ועדיין חשקו הם בדינה - אז ראו שאין ברירה ולכן הרגו אותם.

וירא יעקב מאוד ויצר לו. פירוש היה צר לו. מה שמתירא כ"כ מבשר ודם, כי זהו נראה חסרון בטחון בהשי"ת. (אור הגנוז לצדיקים)

ואתה אמרת היטב אטיב עמך (ל"ב י"ג). פ"י שאיטיב עמך שיהיה הטוב באתגליא לכל שהוא טובה, שלפעמים יש חסדים מכוסים שאין נראה לעון, ואדרבה נראה שהוא רעה והטוב מכוסה, משא"כ בעשית הבורא ב"ה חסד מגולה עם האדם, אז הטוב הוא מגולה. (קדושת לוי)

ר' יחזקאל מקוזמיר ז"ע אמר פעם "אזא איד זאגט סי איז עס גוט, זאגט דער אייבערשטער היטב עמך, איך וועל די ערשט וויזין וואס הייסט גוט" (אם יהודי אומר שטוב לו, אומר השי"ת אני אראך מה נקרא טוב)

ויקח מן הבא בידו מנחה. י"ל היות שמנחה היא שעת התגברות הדינים רח"ל, וצדיק כאשר צריך להציל עצמו מאיזה רשע אשר קם עליו, אזי

מעשי צדיקים

ליומא דהילולא (י"ט כסלו) של המגיד הקדוש ממעזריטש זיע"א תלמידו החביב של הבעש"ט הקדוש זיע"א
בבעלותו של משה הייתה אכסניה גדולה שניצבה על אם הדרך, מיקומה המצויין הביא אליה עוברי אורח רבים שפרנסו את בעליה בעושר ובכבוד,

נוהג היה לנסוע למעזיבוז לבית מדרשו של הבעל שם טוב הקדוש זיע"א כדי להתחמם באורו, מנסיעות אלה היה שם מחוזק ומחושל באמונתו.

פעם אחת כשנכנס בתום אחד מביקוריו במעזיבוז ליטול ברכת שלום מרבו, הטיל עליו הבעש"ט שליחות: "בדרךך לביתך עבור דרך עיירה פלוגית" אמר לו הבעש"ט, "בעיירה זו מתגורר תלמידי החביב 'בער', מבקש אני ממך כי תסור לביתו ותמסור לו פרישת שלום חמה ממני".

למותר לציין כי משה שמח לבצע את השליחות שהטיל עליו רבו, כל הדרך היה שמח ונרגש מן הזכות הגדולה שנפלה בחלקו, וכי קלה היא? רבו הבעש"ט הקדוש בכבודו ובעצמו ביקש ממנו להעביר מסר אישי לתלמידו "החביב", לבטח מדובר ברב העיירה או לפחות באחד מלמדניה הנוודים, הרהר משה בליבו, בעיני רוחו כבר ראה את עצמו מתייצב בפתח ביתו של התלמיד המכובד, עיניים סקרניות של עוברי אורח ננעצות בו בעניין, והוא נכנס פנימה ומוסר בדחילו ורחימו את הדברים שביקשו הבעש"ט להעביר לתלמידו.

עם הגיעו לעיירה החל משה להתעניין אצל תושביה היכן מתגורר "הרב הגאון רבי בער", ואולם לתדהמתו נתקל בתגובות שגויות בין מבטים תמהים לבין אדישות מוחלטת, "הרב הגאון רבי בער? אין כאן אדם כזה", השיבו לו כמה מהעוברים ושבים, משה לא ידע את נפשו מאכזבה וממבוכה, שוב ושוב ניסה לרענן את זכרונו שמא טעה בשמיעת דברי רבו, אבל הוא זכר אותם מילה במילה, "בעיירה זו מתגורר תלמידי החביב בער". כל היום התהלך משה בעיירה, עבר מסימטה לסימטה ומבית לבית, תר אחר התלמיד החביב שאיש לא הכיר.

לעת צהריים תש כוחו והוא הגיע לבקתה קטנה ועלובה, מעבר לדלת בקעו קולות רכים של ילדים, הוא החליט לנסות את מזלו ונקש על הדלת, כשזו נפתחה נגלה לפניו מחזה יוצא דופן ומשובב כאחד, חדר גדול ריק כמעט לגמרי ובמרכזו על גבי בול עץ לא מהוקצע, ישב 'מלמד' וסביבו דרדקים שלמדו מפיו תורה.

"ברוך הבא" קרא המלמד לעברו, "ברוך הבא" אמרו החזיקו אחריו גם התלמידים. "שמא מכיר אתה את הגאון רבי בער?" שב משה על שאלתו בפעם המי יודע כמה באותו יום, "את הגאון רבי בער אמנם אינני מכיר" השיב המלמד, "לעומת זאת את 'בער' מכיר אנכי גם מכיר", ניצוץ של תקווה נייעור בליבו של משה, "התדע אפוא היכן הוא מתגורר?" שאל את ה'מלמד', חייך אליו רבי בער בחביבות ואמר: "אני הוא", האם אתה הוא תלמידו של מורנו ורבונו הבעש"ט?" התקשה משה להאמין.

והנה אך שמע ה'מלמד' את שם הבעש"ט הקדוש יוצא מפי האיש שבפתח, ומיד השתנה גוון פניו, רעד עבר בגופו והוא מיהר לקום ולעמוד על רגליו, "מורי ורבי הוא" ענה, "אם כן הריני למסור לך דרישת שלום חמה ממנו"

אמר לו משה. ה'מלמד' הקשיב ביראה עצומה לכל מילה שיצאה מפיו של משה, ואף ביקשו לחזור שוב ושוב על דברי הבעש"ט כפי שאמרם לו, לאחר שמילא את שליחותו, לא יכול משה להסתיר את פליאתו כיצד יתכן שתלמידו החביב של מורנו הבעש"ט יתגורר בבקתה עלובה שכזאת? שאל, כל היום חיפשתיך ואיש מבין התושבים אפילו לא הכיר אותך.

ה'מלמד' התבונן במשה ושתק, כעבור רגע החל להתעניין ושאל לשלומו, "ברוך ה' שמשפיע עליי ועל בני ביתי רוב טובה" אמר לו משה "אשה מסורה, ילדים טובים, הודו לה' כי טוב כי לעולם חסדו". "ומהו מקור פרנסתך?" התעניין תלמיד הבעש"ט, משה סיפר לו על האכסניה המרווחת שבבעלותו ועל הרווחים הנאים שהיא מניבה, אחר כך ביקש ה'מלמד' לשמוע משה על בית מגוריו, חיוך של שביעות רצון נח על שפתיו של משה שענה שסיפר על ביתו הנאה, בצבעוניות רבה תיאר את שפע החדרים בבית, את הטרקלין המפואר ואת הריהוט היקר המקשט אותם, ריהוט שרכש במיטב כספו.

כל אותה עת הקשיב ה'מלמד' לאורחו רוב קשב, "והיכן בדעתך ללון הלילה?" שאל לפתע את משה, שאלה שלא ממין העניין, משה נבוך לרגע אך מיד השיב "אלון כפי הנראה באכסניה הראשונה שאמצא", ניצוץ עלה בעיני ה'מלמד' "אם אמנם כדברך בעל ממון ונכסים אתה", הקשה "אם כך מדוע בגדיך כה פשוטים, וכיצד תהיה מוכן ללון הלילה באכסניית הדרכים הראשונה שתמצא? האם לא ראויים לך בגדים מפוארים יותר ומלון מהודר יותר?"

משה לא התבלבל ומיד השיב: "כבודו, כיצד אפשר להשוות, בביתי הפרטי נהג אני בכל גינוני הכבוד והעושר בהתאם להישג ידי, אולם עתה, עתה הרי אני בדרך, רק בדרך, ובדרך אין מייחסים חשיבות רבה לבגדים ולתנאי נוחות". תלמידו החביב של הבעש"ט הקדוש הביט היישר לתור עיניו של משה ואמר: "יפה דיברת", "אם כך זוהי אף תשובתי לשאלתך הראשונה, אף אני מצוי עתה בעיצומה של הליכה בדרך, דרך ארוכה של חיים בעולם הזה, ו'בדרך' כפי שבעצמך אמרת אין ליחס חשיבות רבה מדי לענייני פאר, נוחות וכבוד, אבל 'בבית' שם בבית האמיתי בעולם בעליון, שמור ומוכן עבורי עושר מופלג, מוכן אני אפוא לשבת עתה על בול עץ וללמד תורה לתינוקות של בית רבן, ובלבד שכאשר אגיע לבסוף 'הביתה' אל אבי שבשמים, אזכה לרוב עושר ולחיי העולם הבא".

רק אז הבין משה לשם מה שלחו הבעש"ט אל תלמידו חביבו רבי בער, כי הוא ביקש ללמדו פרק בהלכות דרכים ובתים, ומיהו התלמיד החביב? הלא הוא מי שלימים נודע שמו בכל העולם כהרב הקדוש רבי דוב בער, המגיד הגדול ממעזריטש זיע"א, שביום השבת קודש י"ט כסלו חל יומא דהילולא שלו. זכותו תגן עלינו ועל כל ישראל, אכ"ר

בפי ישרים

ללכת בדרכי ישרים לפניך

דרכי ואופני התפילה שסידר לנו יעקב אבינו

של רשע, היה עוד פעם צריך לעמוד ולהתפלל, ומי אמר אם יוכל להתפלל מכל מיני סיבות, ולכך פירט התפילה בסדר דלעיל, שהקב"ה יציל אותו מבעוד מועד מכל האפשרויות שיבוא עליו עשו. יוצא מזה, שע"כ כיוון הזוה"ק, ל"מי שמתפלל תפלתו, צריך לפרש את דבריו בראוי", שיש להזכיר בשעת התפילה הכל לפני הקב"ה.

ובזאת מובן למה ביקש "הצילני נא מיד אחי מיד עשו", ולא קיצר בדברים, שיוכל להנצל אם יבוא בקרבה של אח או בקרבה של רשע, אבל, ממשיך ה"בית הלוי" ומקשה למה אומר שני פעמים "מיד" אחי ו"מיד" עשו, הרי היה יכול לומר "מיד אחי עשו"? אלא, שיעקב אבינו ידע שעשו בא לקראתו, והבין שלא ימלט מידו משני האופנים, או דעשו ילחם עמו וירצה להרגו, או שיתרצה עמו וישוב מאפו, וישב עמו בשלוה ואחזה כשני אחים ומשני האופנים האלו נתיירא יעקב, הגם טובתו ואהבתו של עשו רעה היתה אצל יעקב, ועל אלו שני האופנים אמר הכתוב "וירא יעקב מאוד ויצר לו" דאומר "וירא" על ספק שמא יהרגני "ויצר לו" על הספק שמא יתקרב לו, וזהו שביקש "הצילני נא מיד אחי מיד עשו", שאיננו רוצה לא לאח ולא לעשו, וביקש שיצילו משני ידים הללו, ונתקבלה תפילתו בתחילה היה בדעת עשו להרגו, והקב"ה הצילו מידו, ואח"כ כשנתרצה לו, ביקש להיות עמו ביחד, ואמר "נעשה ונלכה ואלכה לנגדך" ויהי שניהם ביחד, והוא דחה אותו בדברים וניצל גם כן מזה ממנו, וכמו שאמר הכתוב "וישב עשו ביום ההוא לדרכו שעירה" השמיענו הכתוב דבאותו יום נפרד עשו ממנו, והלך לדרכו ולא נתעכב אפילו יום אחד עמו וכבקשתו. וכן מובאר הקושיא במפרשים

יעקב אבינו שומע שעשו בא לדבר עמו, והינו מבקש בתפלה ובתחינה קדם רבוך כל העולמים, ובין הדברים מבקש "הצילני נא מיד אחי מיד עשו כי ירא אנכי אותו וגו'".

לכאורה נשאלים כאן מס' קושיות. א. הרי ליעקב אע"ה יש רק אח א' והינו עשו, ואם היה רוצה לומר היה אומר או "עשו" או "אחי" והיה מובן מאליו שמתפלל שהש"ת יציל אותו מידו? ב'. מה כיוון בפירוט הדברים "מיד אחי מיד עשו" היה אומר "מיד אחי עשו"? ג'. וע"כ "וכי ירא אנכי" איך היה לו יראה מבני אדם, הרי אדם צריך תמיד שיהיה לו יראת שמים מהדר גאווה ית?

ונבאר בעזרתו ית' דבר דבר על אופנו.

הבריסקער רב מביא בספרו "בית הלוי" עה"ת (בפרשתו) הביאור ע"פ דברי הזוה"ק (פרשת ק"ס ט). בתרגום "מאן דצלי צלותיה, דבעי לפרשיא מלוי כדקא יאות" מי שמתפלל תפלתו, צריך לפרש את דבריו בראוי, דהיינו לפרט כל דבר ודבר בבקשה, שהקב"ה ידע מה לעזור לו. וע"ז התפלל יעקב אע"ה "הצילני נא", וא"ת הרי כבר הצלת אותי מידי לבן, לכן אמר "הצילני נא", כי היה ירא פן יבוא עשו הרשע בתורת קרוב, כאחים אוהבים, ולכך מבקש אני שתצילני מידם וממשיך הזוה"ק ומבאר, מאי טעמא שיעקב היה צריך לפרט כך הדברים? אלא, החזיק באומנות אבותיו הק, ופירט בקשותיו התפילה, שהקב"ה יציל אותו מידו של עשו בכל הדרכים, ובכל האופנים שיבוא עליו [ואמר הכתוב: לכאורה יעקב ידע שעשו יבוא עליו בקרבה של אח, או בקרבה של רשע, ואם היה מבקש על קרבה של אח, או על קרבה

על דברי הכתוב "וישב עשו ביום ההוא לדרכו, דמאי אשמעינן הפסוק דבאותו יום שב לדרכו, ולפי הנ"ל מבואר היטב, ע"כ דברות קדשו. מסופר על הרה"ג ר' יחזקאל אברמסקי זצ"ל שביילדותו שמרו עליו שלא יתקרר כלל וכלל, שיכול לבוא לידי סכנת נפשות ח"ו ה"י ויצילנו, וברבות השנים בעת שגלה עם אחיו לסיביר הקפואה, ידע שאם עד עכשיו היה קור, עכשיו זה יותר פי כמה וכמה, וא"כ מה יעשה, וינצל מהקור העז? לאחר שנים, שזכה להקים ישיבה באר"י, סיפר העם מה היה באותם ימים וכן סיפר כשהגיע לסיביר, נשא תפילה מקורות לבבו אל רבוני כל העולמים, רבש"ע יש טבע בעולם, ואתה משגיח על כל הטבע, והקור זה טבע בעולם, ע"כ רבש"ע הצילני נא מהקור העז של סיביר, שאני יעבור את זה בשלום ויצא מהצרה לרוחה השתא בעגלה ובזמן קריב, ואכן היה, שזכה להינצל דשם שקרה לו כלום בגוף או בנפש, והפיץ תורה לאלפים ורבות. והינו כדברינו, שאדם שמתפלל להנצל או מבקש ישועה מהקב"ה אב הרחמן המרחם רחם עלינו, צריך לפרש הדברים, שהקב"ה ידע ממה להציל אותו, ואם להציל אותו, ואם יקשה בלב האדם לאמר, הרי הקב"ה יודע מכל כל א' צריך, ואיזה ישועה צריך להיושע, וא"כ מה יש להרבות בתפילה? אלא אומר הזוה"ק (פרשת וישלח קס"ז ע"ב) שהקב"ה רוצה תמיד

בתפילתם של הצדיקים ומתעטר בתפילתם, ובוא וראה מיעקב אע"פ שפירט הבקשות, שהקב"ה התאוה לשמוע קול תפילתו, מדבר הכתוב "וירא יעקב מאוד ויצר לו" שהקב"ה הציר לו רק משום שירצה שיתפלל ויבקש על עצמו רחמים, וכך גם בני ישראל, הקב"ה רוצה בתפילתם של ישראל בבני חיי ומזוני כוחו בהכל הקב"ה רוצה שיתפללו ויבקשו, ומיד הקב"ה נענה להם בתפילתם, וממילא כל משאלותם לטובה ומעשי אבות סימן לבנים, שאם יבוא הצר הצורך אתכם כל דבר ודבר, מיד ירים עיני לשמים, ויבקש על עצמו רחמים, ובדוקא ה' ימלא כל משאלותיו לחיים טובים ולשלום. ויצא מכל הכל לפרט, כמובן שעל כל דבר צריך תפילה, אבל

כאן פירט יעקב אבינו דבר חשוב ויקר, ואמר ה"שמח ישראל" (מובן במאורו של ישראל) על דברי דוד המלך ע"ה "ויתערבו גוים מלמדו מעשיהם", שכל זמן שאנחנו בגלות ושומרים על הלבוש היהודי, זוכים להיות רחוקים ממעשיהם ודרכיהם של הגוים. אבל אם ח"ו "ויתערבו גוים" שמתחילים לשנות בלבוש או בכל דבר אחר ששמים מלשונם, ח"ו "וילמדו מעשיהם" לומדים ממעשיהם הרשעים. וע"כ היתה תפילתי של יעקב אע"ה והחשש כאן יבוא עשו הרשע, שחלילה יכול להתערב בגוים וללמדו ממעשיהם, וע"ה התפלל שיזכה להינצל. [ומצויין שם ש"בכה רבנו באמרו דברים אלה"].

ודבריו חיים וקיימים לעד ולעולמי עולמים, אומר ה"בית הלוי" שידע יעקב אבינו, שעשו רצה שינוח מעבודתו, ויתן לו עוה"ז וחצי מעוה"ב והתפלל "הצילני נא" שלא יקח לא עוה"ז ולא עוה"ב, ובמכוון ביקש זאת, שידע שזהו לבוא על בני גלות הראשון וגלות האחרון, בגלות הראשון יהיה גזור גזירת רעות להרוג ולהשמיד ולעבר ולהלחם עמם, ולאבד את כל היהודים, וה' ברחמיו לא יענם. אבל פחד יותר מהגלות האחרון שנקרא "בפרך" - "פה רך" שיבוא לכל יהודי ויאמר לו מה לך להשקיע בעוה"ז לזכות לנחול עוה"ב, בוא תביא לו את עוה"ז וחצי מהעוה"ב, ואז ישאר לו

רק העוה"ז, והעוה"ב לא יהיה לו כלל וכלל, וע"כ ביקש יעקב אבינו מיד אחי מיד עשו שהגלות הראשון יהיה דשעבוד גופני, אבל השני יהיה בשניהם, גם ברוחני וגם בגופני, שמי שמאבד מהמצוות מאבד נפשו, ומי שלא יחדול - בהטובה ההיא, ולא ירצה להתקרב ישאר במקום ומצא משתעבדים בשניהם, וזה הענין נמשך עד ביאת משיח ב"א. ע"כ. א"כ מה יעשה אדם וינצל מחבלי משיח? אומר ה"אמרי מנחם" ז"ע בשם ה"מגלה עמוקות" ש"נא מיד אחי" ר"ת אמן, שיעקב ניצל בזכות אמירת אמן. "בזמן שישראל נכנסין לבתי כנסיות ולבתי מדרשות ואומרים אמן יהא שמיא רבה מבורך, הקב"ה מנענע ראשו ואומר אשרי המלך שמקלסין אותו כך" בכוחה של עניית אמן ניצלים מכל הגזירות קשות ורעות.

קול רינה וישועה באהלי צדיקים

ברכת 'מזלא טבא' מעומק הלב

משגרים אנו בגיל ורעדה קדם פני המנורה הטהורה

עטרת ראשינו ותפארתנו מזרה דרכינו ומאיר נתיבתינו

הוד כ"ק מרן אדמו"ר שליט"א

לרגל השמחה השרויות במעונו

באירוסים נכדתו הכלה שתח"י, בת לבנו מוריני

הרה"צ רבי אליעזר יצחק שליט"א, עב"ג החתן שיחי'

באירוסים נכדתו הכלה שתח"י, בת לחתדב"נ הרה"ג רבי

אברהם יעקב פלינטנשטיין שליט"א, עב"ג החתן שיחי'

יהא רעווא מן שמיא שיזכה רבינו שליט"א

לרות רוב נחת דקדושה מכל יו"ה, בבריות

גופא ונהורא מעליא עד ביאת משיח צידקנו

פאמא האל מילי חן מילי קאפי 10 חלקי פאון קאלי פאון

כתובת מייל של מערכת הגליון
a13215113@gmail.com

עלוך זה נתרם

הודעה משמחת
ב"ה, לכל המעוניין ניתן לתרום בעמדות "קהילות" וב"נדרים פלוס" הפרוסות בבתי כנסיות ברחבי הארץ והעולם **ע"ש "עלוך אשרי האיש"**
או במספר טלפון ("קהילות"):
073-275-7000, ולהקיש קוד **8915**
אין ניתן לכתוב פאון אט"מ אלא אינכם לוחים לגלום אפנסה פכדא אלף אלף

לע"נ
מרת מלכה בת הרה"ח ר' יוחנן דב הלוי ע"ה - נלב"ע ד' שבט תשע"ד ולע"נ הרב אברהם בן הרה"ח ר' יוחנן דב הלוי ע"ה נלב"ע ז' אדר תשע"ה ת. נ. צ. ב. ה.

ע"י
הר"ר ישראל מרדכי טיברג הי"ו לע"נ אמו האה"ח מרת רבקה ב"ר ישראל מרדכי ע"ה נלב"ע ט"ו כסלו תשע"ד ת. נ. צ. ב. ה.

נודב לע"נ
הרב מרדכי מנחם מנדל בן הרב אהרן אריה ז"ל נלב"ע ה' תמוז תשפ"א ת. נ. צ. ב. ה.

המעוניין לתרום להוצאות העלוך להצלחה, ברכה או לע"נ יפנה לעורך הבה"ח ישראל פיגנבוים הי"ו, או להפקיד בבנק פועלים, סניף 533, מס' ח-ן - 540321-ע"ש ישראל בנימין פיגנבוים. ניתן לתרום מכספי מעשר.